СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ — OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIV. Ч. 82. Джерзі Сиіті, Н. Дж., середа, 8-го квітня 1936. — VOL. XLIV. No. 82. Jersey City, N. J., Wednesday, April 8, 1936. THREE CENTS

УКРАЇНЦІ, ЖЕРТВИ ПОВЕНИ, ЩЕ ДАЛІ ПОТРЕБУЮТЬ ПОМОЧІ

ТРОЙ (Ню Йорк). — Повінь наробила тут багато шкоди, головно в тій околиці, де живуть наші люди.

Українці потерпіли не тільки приватно, але і як громада. Домівку, котрою вони тішилися, як дитина, побачивши свою матір, знищила повінь. Долішню частину домівки, де містяться кімнати: білярдівня, забавова кімната для чоловіків, кімната для жінок, кухня, купальня — все знищене до непізнання.

Через великі втрати, які понесли приватні громадяни, неможливо тепер і думати про повне відбудування школи, якщо не прийде допомога з зовні. — О. А. І.

ГВІЛИНҐ (Вест Верджінія). — Місцеві українці, що впали жертвою великого виливу рік, іще раз відкликаються через свій комітет про допомогу.

Допомога потрібна негайно, бо всі засоби місцевих громадян і установ уже вичерпані.

ЕЛИЗАБЕТСЬКІ УКРАЇНЦІ СПІШАТЬ З ДОПОМОГОЮ.

ЕЛИЗАБЕТ (Ню Джерзі). — Центральний Комітет Українських Національних Товариств зібрав між громадянами суму $101.60 на потерпілих від повени.

Збірку ведеться далі. Гроші відіслано до Обєднання.

ТОРНАДО ВБИВ 350 ЛЮДЕЙ У ПОЛ. СТЕЙТАХ.

ГРЕЙСВИЛ (Джорджія).—Це місце стало в понеділок вечором осередком страшної бурі, від котрої згинули тут щонайменше 187 осіб, а коло 300 дістали тяжкі покалічення. Шкода в маєтку виносить коло 5 міліонів долярів.

Торнадо навістив шість південних стейтів. Усіх жертв рахують на півчверти сотки. Ранених рахують на дві тисячі. Маєткова шкода вся ще не обчислена, але вона певно досягне багато десяток міліонів.

Попри Ґрейнсвил потерпіли найбільше міста: Акворт, Вудсток і Лавонія, в стейті Джорджія, та Тупело, в Місісіпі. У Кофівил, Місісіпі, згинули 13 людей, у Бунвил 4, а в Оберн, Місісіпі, 7.

З Елквуда, в стейті Алабама, доносять про смерть 4 осіб, з Ред Бей про смерть 7. У повіті Колюмбія в стейті Тенесі згинули 10 осіб.

Як цей торнадо бушував у південних стейтах, у західніх стейтах постуденіло, падав сніг і ллялися дощі, через котрі води в ріках почали підноситись. Тимчасом побережжя Атлянтику мало кілька годин незвичайну на цю пору року теплоту.

УРЯДОВА КАМПАНІЯ ПРОТИ ЗЛОЧИНІВ.

ЛИТЛ РОК (Арканзо). — За той час, як уряд стейту Ню Йорк торгувався з урядом цього стейту за видачу на суд у Ню Йорку арештованого тут Чарлза „Локі" Лучіяни, котрого поліція називає головою проституційного рекету, цей пробував підкупити державного прокуратора. Лучіяна давав прокураторові 50,000 долярів за випущення на волю. Намагане перекупство тільки приспішило видачу рекетіра нюйорському стейтові.

ВІДҐУКИ СПРАВИ ГАВПТМАНА.

ТРЕНТОН (Ню Джерзі). — У леґіслятурі цього стейту пробували політичні противники нюджерзького ґубернатора Гофмена розвести слідство за його поведінку в справі Гавптмана. Вони внесли були наперед внесок, щоб розслідити самого Гофмена, а коли цей внесок перепав, домагалися слідства проти всіх урядовців, умішаних у цю справу. Ці заходи теж не повелись.

ЗНОВУ ВИНУЮТЬ „ЧУЖИНЦІВ".

ВАШИНҐТОН. — На припоручення президента Рузвелта секретар торговлі розвів широке слідство над саботажем на кількох американських вантажних і пасажирських кораблях.

Уряд не розкриває імен кораблів, але дає до зрозуміння, що слідство вже виказало, що саботаж звичайно вели „чужинці", наняті на тих кораблях на службу.

І УРОДЖЕНЕЦЬ АМЕРИКИ МОЖЕ ВТРАТИТИ ГОРОЖАНСТВО.

ФЕРМОНТ (Минесота). — Американський уряд хоче виправити із Злучених Держав 85-літнього Дейвида Оґилвая, що родився в Трой, Ню Йорк, та жив 60 літ у Злучених Державах.

У 1917-тім році він хотів записатись до американської армії на війну проти Німеччини, але його признали застарим. Тоді він записався до австралійської армії, а по війні взяв собі в Австралії „гомстед", стаючи в цей спосіб горожанином Австралії. Він приїхав до краю свого походження з австралійським пашпортом на відвідини, але, як вийшло візо, пробує остатися тут як американець.

ДО УКРАЇНСЬКИХ ГРОМАД, ПОТЕРПІЛИХ ВІД ПОВЕНІ.

До Обєднаня зголосилися ріжні комітети, що призбирали одяг і білля для українських родин, потерпілих від повені. Просимо ті Ратункові Комітети, що існують у громадах, потерпілих від повені, щоб негайно дали знати, якщо бажають отримати таку допомогу. Зголошення слати до Обєднання на таку адресу:

„OBYEDNANYE"
P. O. Box 122. Hudson Termirnal, New York, N. Y.

ПЯТЬ ПРИСУДІВ СМЕРТИ В БЕРЛІНІ.

В Берліні скінчився процес проти 25 комуністів з Нойкхлен (передмістя Берліна), яких обвинувачували за напад на льокаль штурмових відділів у жовтні 1931. р. та за вбивство одного гітлерівця. Суд засудив 5 підсудних на кару смерти, решту на кару вязниці. Розправа тревала 6 місяців.

УРЯДОВЦІ МУСЯТЬ ПИТИ МОЛОКО ТА ЇСТИ КОВБАСКИ И ГУСИ.

Латвійське товариство „Експорт беконів" звернулось до поодиноких міністерств і урядів з пропозицією, щоби підчас бюрового снідання видавати урядовцям гарячі ковбаски. Такі розпорядки мали би на меті причинитись до збільшення консумції мяса.

Як відомо, минулого року литовський уряд наложив на своїх урядовців обовязок купувати гуси, а деякі уряди примушували урядовців пити молоко.

ВОЛИНСЬКІ „ЛЮСТРАТОРИ".

Рівенський суд на виїздній сесії у Дубні засудив Романа Ліонеша, урядника теслігівської ґміни, на 2 роки тюрми й позбавлення громадянських прав на 5 років. Засуджений їздив по селах з „люстраціями" і при цій нагоді писав протоколи за брак „номерів" коло хати, за незареєстрування псів і т. п., а потім брав від селян гроші й не давав ніяких посвідок.

ВОЛОЦЮГИ ГРАБІЖНИКАМИ.

У Чорткові відбулася судова розправа проти двох волоцюг, Максима Зетковича і Павла Галичановського, родом з Городка, що в грудні м. р. ограбили у Мшанці, пов. Копичинці, жидівку Хану Ґотесман, забравши їй 2,640 дол. і 20 зл. Їх арештовано на залізничому двірці в Тернополі і відобрано їм ще 1,600 долярів. Обох засуджено по 6 років вязниці. Таких волоцюгів вештаєтбся по наших селах багато.

ЧОМУ СЕЛЯНАМ НЕСТАЄ ЗЕМЛІ.

У звязку з внесенням пос. Медзінського у справі скасування ординацій майоратів і фідеікомісів, польська преса ствerджує, що в Польщі є 52 ординації, не числячи великого числа фідеікомісів. Як відомо, це земські добра, в яких порядок дідичення точно означений, щоби ті маєтки вдержати в руках одної роидни. Найбільшою ординацією є Давидгородок у Пинщині, що обіймає 170,000 морґів, власність кн. Карла Радзівіла. Трохи менша ординація Несвежська і Клецка біля Новгородка. Дальше йде щодо величини ординація Замойських на 100 тисячах морґів в Познанщині та ординації понад 50 тисяч морґів, що належать до ґр. Скуржевських, ґр. Квілецьких, кн. Мих. Радивила і інші. В Галичині є ординації сінявська кн. Ад. Чарторисього, переворська кн. Андр. Любомірського, потурицька ґр. Дідушицьких, ґородківська ґр. Семенських, ланцутська ґр. Альфр. Потоцького, висіцька Чарковських - Ґолеєвських, окоцімська Ґец-Окоцімських і найменша (бо 4,200 морґів) боринецька ґр. Мицельського. На Волині є більша ординація Олика кн. Януша Радзівіла. Є теж у Польщі ціла низка дрібних фідеікомісів, яких власниками можуть бути більше осіб. Загальний простір землі, яку займають ординації, доходить до 470 тисяч гектарів. Ось де може подітися велике число середніх господарів, що душаться на карловатих господарствах, хоч могли би реальніше заступити великих земельних маґнатів, які вміють робити тільки довги.

ОСТАННІЙ ВІЗНИК ІЗ КОНЕМ У ПАРИЖІ.

Міська рада в Парижі запросила до себе візника Шевалеро, щоб дати йому відзначення — золоту медалю за те, що він витревав як останній візник. Як відомо, на місце коней прийшли авта і тільки так званий „Залізний Ґустав" усе ще їздив конем. Він був тим, що кілька літ тому вибрався своїм повозом з Парижа до Берліна, де приймали його як рекордиста.

„ЛІКТОРСЬКІ ЗМАГАННЯ" ІТАЛІЙСЬКИХ СТУДЕНТІВ.

У Венеції відбувається тепер зїзд студентів вищих італійських шкіл, які беруть участь у ріжних конкурсових змаганнях на теми з ділянки культури та мистецтва. В дванацятьох окремих комісіях під проводом політиків, учених та визначних спеців у ріжних ділянках знання і мистецтва виголошують італійські студенти наукові праці на дані теми і ведуть над ними дискусію. Переможці у цих змаганнях дістають титул ліктoрів. Рівночасно у венецькім павільоні „Біенале" відкрито виставу понад 600 картин та інших мистецьких творів студентів, що беруть участь у лікторських змаганнях.

„ФАБРИКАНТИ" ДОЛЯРІВ.

Луцький окружний суд на виїздній сесії у Володимирі засудив якогось Шмуркевича на 3 роки, а Бойка на 2 роки тюрми за те, що на спілку з фальшівником грошей Д. Ґарштайном „фабрикували" доляри й 20-злотівки. Д. Ґарштайн перебуває тепер в „Івановій хаті" у Відні, а по відбуттю там „курації" має відповідати ще перед польським судом.

ВІДНОСИНИ „НА КРЕСАХ".

Робоча сила „на кресах" є на 50—70 проц. дешевша, як у центрі Польщі. А рільничі продукти продають „на кресах" по дуже низьких цінах, коли за промислові вироби мусять платити високі ціни. Нпр. камінний вуголь на Поліссі є три рази дорожчий як у Катовицях. І то дальше так буде, що рільничі продукти „на кресах" будуть дешевші, бо обтяжені коштами дуже високої залізничої тарифи, а промислові вироби будуть дорожчі, бо дочислюють більші кошти привозу. І ці відносини ще побільшують льокальну нужду. Трапляються „на кресах" і осьякі куріози: на Виленщину „шмуґлюють" через границю з Литви залізо, яке походить з фабрик у Польщі, але продане дешево (для конкуренції) за кордоном, мандрує довкола і як дешеве залізо вертається до Польщі. Те саме діється з цукром.

ПОМЕР ФРАНЦУЗ — СМІЛИЙ ОБОРОНЕЦЬ УКРАЇНИ

ПАРИЖ. — Офінор подає, що помер у 87 році життя відомий французький громадський діяч, бувший депутат Гаяр Бансель, якому українці винні вічну подяку за його сміливий виступ у французькому парляменті в найтяжчім моменті боротьби українського народу за свою державність, а саме тоді, коли рештки української армії боролися в Трикутнику Смерти проти переважаючої сили могутніх ворогів. Він виступив на засіданні з 6. лютого 1920 року проти тодішнього міністра закордонних справ, а пізнішого президента Мілєрана, який у свому огляді закордонної політики говорив про всі новоутворені держави, не згадуючи між ними про Україну. Тоді Гаяр Бансель виступив з великою промовою, яка тяглася понад годину, а в якій він подрібно зясував українську справу, закінчуючи промову ось якими словами: „Спішіть визнати Україну і їй допомогти. Поверніть їй її полонених, які ще досі поневіряються по деяких краях Европи, а вона сама вижене напасників, хоч атакована одночасно німцями, большевиками та денікінцями. Це дивно, що цілий світ бється саме за цей багатий край, а лише Франція не хоче приняти руки, яку Україна їй простягає".

Кілька років пізніше Бансель видав брошуру під наголовком „Чому я боронив Україну", в якій знову виложив свої міркування та вказував на помилки французького уряду, що він поробив у своїй політиці супроти України. Бансель брав колись активну участь у французько-пруській війні. Його два сини згинули в світовій війні. Сам він був великим приятелем ґрафа Михайла Тишкевича, колишнього українського посла при Ватикані та голови делеґації на мирову конференцію.

УКРАЇНСЬКА ОПЕРА В ПАРИЖІ.

ПАРИЖ. — Засновано в Парижі Українську Оперу. Директором і орґанізатором її є Михайло Кучерів, відомий артист, бувший соліст Української Національної Капелі, що то під проводом Олександра Кошиця заслужила собі безсмертну славу.

Таку відомість подає Офінор. Подає, що між артистами опери видніють такі імена як Лідія Корецька й А. Антонович. В жіночому ансамблі записані: Яхненко Кірсанова, Н. Волович, П. Полінова. В чоловічім ансамблі бачимо таких артистів як Кайданів, Житовський та О. Чехівський. Режисер: В. Чикаленко. Хормайстер: А. Чехівський. Орхестрою дириґує композитор С. Євсєвський, лавреат Петербурзької Консерваторії та автор опери „Понад Дніпром". Першим виступом опери буде вистава „Запорожця за Дунаєм" в орхестрації та з доповненнями С. Євсєвського.

ПОМЕРЛА ВИЗНАЧНА ГРОМАДЯНКА.

УЖГОРОД (Закарпаття). — Померла Ірина Волошинова, жінка о. дир. Волошина, відомого провідника закарпатських українців. Похорон відправив епископ Стойка. В поході взяли участь представники влади, війська і судів, ґубернатор Ґрабар, президент Розсипал, ґенерал Сватек і інші. А тисячі народу зїхалися з цілого Закарпаття, з найдальших гуцульських закутин. На цвинтар несли хлопці й дівчата 24 вінки і 14 китиць із жовтосиніми лентами. Цілий похорон мав чисто український і народній характер. Було багато патріотичних промов. Особливо сумно прощало Покійну українське жіноцтво, бо це відійшла жінка, що від наймолодших літ була на службі свому народові. І це, що о. Августин Волошин міг остатись по нинішній день найбільшим учителем, пробудником і борцем за народні права Закарпаття, треба теж завдячувати Покійній, що піддержувала мужа в усій його народній роботі. Коли заясніло сонце волі й Закарпаттю, Покійна була в перших рядах кожної народньої й добродійно-культурної акції. До самої смерти була предсідницею Жіночого Союзу, орґанізувала курси для неграмотних наших служниць в Ужгороді, заснувала сиротинець „Святої Родини" і т. д. Належала неспірно до найцінніших і найідейніших наших жінок.

ЗАМКНУЛИ ДО ТЮРМИ КОЛО ТИСЯЧІ КОМУНІСТІВ.

ВАРШАВА (Польща).—В самій Варшаві арештовано яких 300 комуністів, а в цілій Польщі коло тисячі. Уряд хоче розгромити цілковито комуністичну акцію, фінансовану з Москви. Так подає Польська Аґенція Телеґрафічна.

ЗИМА В СТАРІМ КРАЮ.

ЛЬВІВ. — У зимі була весна, а під весну зачинається зима. Таке можна сказати про погоду на українських землях під Польщею, де тепер падають сніги.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НЕ НАРОДНІЙ, А КАЦАПСЬКИЙ ФРОНТ

Большевики взялися на спосіб. Бачучи, як їх ряди пустіють, беруться штукою притягнути до себе нові жертви. Рахують на темноту і на ті елементи в нашім суспільстві, що їх навчили тяготіти до Москви. Рахують теж і на сентимент. Вониж добре знають, що всі ті, що вони їх взивають до „єдиного фронту", відчувають у серці, що вони властиво діти одної землі й одної матери. Тому думають, що на вудку „одного фронту" зловлять — „карпоторосів, лемків, українців, буковинців і русинів". І тому дозволяють їм називатись далі, як хто захоче, й визнавати, яку хто хоче релігію. Тільки вимагають від них одного: щоб вони злучилися всі разом проти найбільшого їх ворога — фашизму!

Далі дозволяють їм протестувати, а навіть взивають протестувати, проти репресій, які спадають на наш нарід на наших землях під Польщею, Чехословаччиною і Румунією. Кажуть протестувати проти польонізації, чехізації й румунізації. А далі проти визиску робітників фашистами і т. п. Все це так, як було вже обговорене й припечатане на невдалім вічу в Ню Йорку, яке відбулося дня 29. березня, а з якого большевицька чи большевизуюча преса робить тепер великий „рейвах".

Це все має бути ще раз обговорене на „Народнім Конгресі", який має відбутися 6. червня в Ню Йорку, а який скликують московські ступайки від У. Щ. Вістей, Лемко-Союза, і їм подібні, запрошуючи до участи в нім „русинов, рутенцов, украинцев, карпатороссов, лемков, галичан, буковинцев, малороссов, угроросов" і т. п.

Тому, що комітет цього „Народного Конґресу" розпочав уже свою пропаґанду між нашим робітництвом і нашою іміґрацією, звертаємо увагу, що ця акція це ніщо інше, а тільки новомодна кацапщина. Ріжниця між старою кацапщиною і цею новою є тільки та, що стара кацапщина стояла при царській Росії, а нова стоїть при червоній Москві. Стара кацапщина молилася до „батюшки царя", а нова молиться до Сталіна. Що так воно є, це й сліпому впаде в очі, коли візьме під увагу терпіння нашого народу під московським обухом, себто тепер під пануванням червоних сатрапів. Тоді побачимо, що отсе беруться творити з нашого народу один фронт на те, щоби боротися з усім можливим, а тільки не з найбільшим нашим ворогом — Москвою. Ось на ту обставину треба звертати увагу усім тим, що глибоко не думають, і даються ловити на гарні большевицькі кличі, придумані на скріплення московсько-большевицьких впливів між нашою іміґрацією в Америці.

Нам треба змагати до скріплення того народнього фронту, який уже є, а цей фронт визнає в нашій боротьбі за волю оперття на наші власні сили і звертається проти всіх гнобителів українського народу. А нема і не може бути в нас такого фронту, який не був би звернений проти Москви, поки та Москва гнобить наш нарід.

ПРО ПРОПАҐАНДУ

(Надіслана стаття).

Не досить вірити у добру справу і самому про себе служити їй. Цього замало! Треба старатися, щоб тисячі, сотки тисяч і мільони також признали слушність цеї справи, та щоб їй успішно помагали до побіди. А до цього треба пропаґанди, треба не лиш своїх, найближчих, земляків перейняти огнем посвяти для неї, але треба і прихильність чужих позискати, для цеї справи зокрема, коли і вони можуть впливати на її успіх.

Знаємо з діяльности д-ра Масарика підчас війни, як його пригноблювало це, коли бачив, що великі держави, вороги Австро-Угорщини (антанта) нічого не знають про чехів і їх справу і як тяжко було їх поучити про ту справу, заінтересувати нею та доказати їм, що побіда тих держав вимагає власне допомоги чехам, а збудування чесько-словацької держави лежить в інтересі мира Европи та сталого ослаблення осередніх держав.

І треба було великої праці, статтей у часописах, брошур, відозв та меморандумів до рішаючих осіб і установ, щоб нарешті переконати їх, що помагаючи чехам — вони помагають і собі та взагалі слушній справі.

Це і робили Масарик зі своїми помічниками зі свого боку, а Бенеш і Штефанік з другого. А коли ще (уже при допомозі тих держав) виставили **50 - тисячну** чесько-словацьку армію — тоді держави антанти признали їхню заграничну національну Раду за їхній уряд, а їхню армію за комбатантів, допустили делеґатів тої Ради до мирових переговорів тай і справді створили самостійну чесько-словацьку державу.

Якже назвати ту заграничну роботу Масарика і його товаришів, як не **пропаґандою?** Так, вони її виконували — з завзяттям і витревало, не глядячи на трудноці та перешкоди. І вони, зокрема Масарик, показалися **майстрами** пропаґанди.

Але Масарик, говорячи про пропаґанду взагалі, висказав раз одну велику правду:

„Пропаганда не сміє ніколи послугуватися брехнею!"

І справді: коли ви в письмах статтях, брошурах, меморандумах котроїсь пропаґуючої сторони виловите хочби лиш один брехливий факт чи неправдиве твердження, то чи не тратите ви в тій же хвилі цілого довір'я до решти, і не повстане у вашій голові моментально думка: „А може і все інше, що тут пишуть і твердять, є брехливе, видумане, нічим не стверджене?"

І тому треба підчас пропаґанди дуже вважати, щоб усе твердження було правиве, як теж треба покликуватись по змозі на джерела, книги і документи, котрі підтримують те, що пропаґується.

Не всі очевидно пропаґандисти стоять на тім становищі, а большевики, хоч майстри пропаганди на обидві руки — опираються головно на нечуваній безличности у своїх твердженнях і покликах, стоячи на тім становищі, що нахабством і криком — удастся їм у безкритичний загал (зглядно у його більшість) вмовити — що чорне є білим, а біле чорним. — І це **їм тими безличними криками: „всем! всем!"** багато удавалося, бо їм ішло головно про хвилеві користи і зиски, а зрештою числять на це, що пізніше винайдуть якусь нову брехню, проголосять її з гуком і фуком за нову правду та що знайдуть наївних і дурачків, що їм повірять.

Довго їм це удавалось, але з часом таки правда вилізла зпід копиці неправди так, що лише або справжні тумани, або вже цілком здеморалізовані ними — лишились їх союзниками.

На дуже подібнім становищі як большевики стоїть і цілковите противенство їх: **Гітлер** і його помічники.

В своїм засадничім творі **„Моя боротьба"** обговорює він основно справу пропаганди, під котрою він розуміє передовсім **пропаґанду внутрішню,** поміж власним народом.

Між іншим каже він там:

„Завданням пропаганди не є відважування (немов на вазі). — Ред.) всяких управнень, а лише виключне піднесення свого власного, за котре вона заступається. Вона не має обективно (безсторонно) досліджувати правди, наскільки вона є для інших корисна, щоб її потім масам проголосити, але вона повинна безперервно служити виключно лише своїй правді".

Про пропаґанду підчас війни появилася інтересна стаття (переклад з французького) в першім зошиті львівського **„Вістника"** (вул. Чарнецького 26. — річно з дуже інтересною бібліотекою про життя великих, чужих національних діячів коштує шість долярів) і раджу всім перечитати ту статтю.

Підчас світової війни стояла пропаґанда, ведена антантою, далеко вище від пропаґанди осередніх держав, а бельгійський кардинал Мерсіє стверджує виразно, що у тій війні побідила головно преса антанти, отже пропаґанда.

Річ очевидна, що й у часі мира мусить для недержавних народів грати пропаґанда велику ролю, бож і чехи — уже десятками літ перед світовою війною старалися познайомити ввесь культурний світ зі своєю історією, письменством, етнографією та зі своїми змаганнями, очевидно чужими мовами.

У нас всього цього робиться дуже мало, хоч нпр. у Північній Америці живе дуже багато українців, що знають добре по англійськи, а відомостей про свою далеку Вітчину можуть дуже легко зачерпнути з відповідних українських видань.

Однакож нещасне вмовлювання в себе: „Чомуж власне я? Таж це певно вже хто інший зробить" стоїть тій доконечній роботі на перешкоді. Колиж бачимо, як події сучасної історії скоро розвиваються, і що цілком несподівано може — словами Б. Лепкого — „вдарити підземний дзвін і сурми заголосити" та **застати нас знову неприготованими** — то тоді побачимо, якими великими грішниками супроти своєї нації є ті наші земляки, котрі могли би робити пропаґанду між чужими, але її не роблять.

А робити пропаґанду можна і треба не лише при допомозі брошур, ґазетних статтей, вічевих промов, викладів, концертів та вистав, але можна і треба її робити все і всюди і при кождій нагоді. І у фабриці і у підземних шахтах між товаришами праці і в трамваю при читанню часописи (чужою мовою), котрий пише про варшавський процес. А сором був би країні, коли би справу варшавського процесу не використано видатно всіми мовами й у всіх нам доступних органах преси.

Я сказав повище, що потрібні матеріяли мовою українською є готові, і що лиш треба з них користати. І тому постараюсь сказати тут кілька слів про найважніші такі джерела.

Юрій Горовенко.

(Кінець буде).

НЕСАМОВИТЕ ВІДКРИТТЯ

Вже четвертий рік видає в Кракові якийсь проф. Ступніцький ґазетку для „греко-католиків поляків" (відповідальний редактор: Міхал Паславскі). Давніше ця ґазетка називалася „Ґреко-католік". З новим роком перехрещено її на „Ґреко-поляк".

І ось у цьому „Ґреко-поляку" стрічаємо деякі капітальні „відкриття" і ще капітальніші домагання.

Познайомимо з цим крамом наших читачів, бо крам цей веселий!

В статті „Ґреко-поляки жадають рівноправности" читаємо:

„Останній спис населення з 1931. р. виказав пів міліона поляків грецького обряду. Це число не віддає справжнього стану під національним оглядом в східній малопольщі. До цього числа треба додати коло пів міліона „билаків", тобто „русинів" з центральної Малопольщі над Сяном і в західній Малопольщі, що говорять по польськи або на пів по польськи з польським „бил", а окреслили себе за „русинів" тільки на основі свого віросповідання. Отже „русин" це окреслення релігійне, а не національне.

„Бо, не зважаючи на наглу агітацію і намови священиків, населення не подало себе за українців, чим наглядно підкреслило свою польську національність.

„Крім цього до поляків слід зачислити пів міліона грекокатоликів у східній Малопольщі польського походження, зрущених кольоністів, польських хлопів давніше латинського обряду, яких через брак костела переписано до греко-католицьких метрик. Отже разом польського населення грецького обряду є щонайменше півтора міліона".

„Ґреко-поляк" чорне на білому „доказує", що лемки це чистокровні поляки. Він пише:

„Лемки, це якесь старе польське племя, бо: 1) мають дуже зближену до польщини говірку, змішану з церковними словами і трохи змінену церквою в той спосіб, що нема носівок (зуб, рука — замісць ząb, ręka).

„Ця носівка осталася тільки в старинній назві „Ленко", зглядно „Лемко". Крім цих дрібних ріжниць нема ніяких інших, бо р замісць рж не входить тут в рахубу, бо ніде хлопи навіть чисто польські не вимовляють рж, як інтеліґенція. 2) Лемківська говірка має чисто польський наголос. Ця обставина безапеляційно й зовсім віродостойно свідчить, що лемки не є і ніколи не були ніякими українцями.

„Лемківське населення за австрійських часів уважалося радше за польське, бо мало священиків добрих поляків, як о. Дзерович, що завжди ходив у польській чамарі. Після наслання сюди священиків українців розпочалася ще перед війною боротьба лемків за збереження окремішности. А що поляки зовсім не займалися греко-польським людом, тому лемки станули по стороні старорусинів. Так є до сьогодні".

Для всіх цих „греко-поляків" „Ґреко-поляк" жадає:

„1) Призначення окремих церков. Отже у Львові „греко-поляки" повинні дістати три церкви до свого виключного вжитку, на польські проповіди й богослуження.

„2) В менших місцевостях, де є тільки одна церква, слід впровадити для „греко-поляків" польські проповіди в означених годинах, або на переміну, в святочні дні раз по українськи, раз по польськи.

„3) Написи по церквах мають бути теж польською мовою, образи з польськими написами.

„4) В Перемишлі епископом має бути „греко-поляк", у Львові бодай один епископ-помічник польської національности, а в Станиславові епископ — „старорусин".

„5) „Ґреко-польські" парохії і всі парохії в західній Галичині мають бути обсаджені парохами „греко-поляками" (у Львові бодай 3 парохії).

„6) Духовні семинарії мають бути поділені на відділи український і польський, при чому польський спочатку для вирівнання недостач повинен мати більше число богословів.

„7) Урядування по всіх парохіяльних урядах має відбуватися тільки по польськи, метрики мають виставляти тільки польською мовою.

„8) Всі греко-кат. монастирі мається поділити на польські та українські.

„9) Наука релігії для „греко-поляків" має відбуватися польською мовою".

І. т. д.

Як бачимо, органові п. Ступніцького не бракує концепту. Багато дечого з його краму нагадує польську публіцистику з XVIII. віку. Невже редактори „Греко-поляка" студіюють її? — („Новий Час").

ІТАЛІЙСЬКИЙ ІНТЕР-УНІВЕРСИТАРНИЙ ІНСТИТУТ.

(До відома українських наукових установ).

В Римі від двох років існує „Італійський Інтеруніверситарний Інститут", у видання котрого входить:

1. Влаштовувати наукові курси італьознавства для чужинців в Італії. Він завідує між іншим досить уже відомим за кордоном університетом для чужинців у Перуджі, що відбуває свої курси літом.

2. Влаштовувати такі самі курси за кордоном.

3. Встановлювати і підтримувати контакт між науковими чужинецькими установами і аналогічними італійськими.

4. Допомагати чужинецьким бібліотекам у формуванні відділів італьознавства.

Внаслідок заходів Українського Пресового Бюра в Римі Італійський Інтеруніверситарний Інститут зацікавився також українськими науковими установами і хотів би навязати з ними сталі й пожиточні зносини. Він є готовий випосажувати українські наукові установи і бібліотеки (яких лісту передано до Інституту) збірками з книжок ріжними мовами про італьознавство, які знаходяться в його розпорядженню. Маємо певність, що в скорому часі українські установи одержать від Інституту маленький, але цінний дарунок. Подаючи це до відома українських наукових установ, Українське Пресове Бюро в Римі просить їх звязатися в найскоршому часі з вище названим Інститутом безпосередньо і вислати йому, по змозі, свої видання.

Листи до Інституту просимо писати **тільки українською мовою.** — Адреса Інституту:

Instituto Interuniversitario Italiano, Via delle Tre Pile 1, Roma, Italia.

УЛАС САМЧУК

ГОРИ ГОВОРЯТЬ

Роман у 2-ох частинах.

Частина друга.

— 44 —

Марійка, після того, коли пережила тяжкі наслідки зустрічі з Янчеюком, жила в наших батьків. Життя її не відзначалося якимись приємностями. Довга й небезпечна, без належного лікування й хярчів, хвороба, ранення Павла, його відізд на Буковину й нарешті, по приїзді арешт, все це не могло не залишити на ній своїх слідів. Змінилася до непізнання. Трохи погрубшала, розплився стан, обличчя помарніло й на ньому зявилося кілька вимовних зморшків. Одні чорні й великі очі, що захоронили свою нервову красу. Вони глибокі, теплі та прозорі.

Батько її недавно також помер, але це не так її торкнуло, бо в останній час вона все з ним не зустрічалася. До самої смерти не міг дарувати їй її зради Манівчуківської традиції. Два його брати, прибувши з війська, послідовно й завзято продовжували ворогувати з нами. Миж навіть робили заходи розвязати цю справу полюбовно, але все те ні до чого не привело. Ті навіть не хотіли з нами розмовляти. Це були наші заклятi вороги, що їх Йонаш і Ко. не використали тільки тому, що бувають речі, що їх ні на що не використаєш. Нам вони шкодити не могли.

Павло сидів заложником у військовій касарні. Зпочатку до нього нікого з наших не допускали, тримали під сильною вартою, але згодом, коли політичне небо трохи прояснилося, до нього пускали наших жінок, а потім і Юру.

Сам Павло ввесь час лютував і ревів, мов замкнений лев. З горла його щоденно виривалися тисячі найвибірніших лайок. Він готовий був переколоти черепи усім „чортовим стражакам" і показати всьому тому начальству дулю. Його стримував Юра, що мав на це свій погляд і просив зачекати.

Вступ мій до залоги відразу змінив його долю. Одного ранку приходить до нього його барчистий, з розтятим носом, мадяр-прислужник і заявляє, що заступник команданта залоги Дмитро Цокан хоче з ним бачитися.

Відчиняються двері й у супроводі двох підстаршин входжу до келії Павла. Той зпочатку не зрозумів, що сталося. Не вірив своїм очам. Опісля він ревів з радости й обняв мене, як медвідь.

— Збірайся, кажу, і виходь. Досить з тебе капітни тут.

Юри з нами не було. Він у таких випадках тримався сторони. Зате Марійка мало не збожеволіла з радости.

Гірше стояла справа з арештованими в сільській хаті. Їх, правда, не вивезли відразу до Сиготу, але наш синедріон, що в ньому переважав Ізраель, не ризикнув випустити їх на волю. Утворивши з комісії комісію, що в свою чергу була переоблена ще в комісію, порішили зробити докладний допит увязнених, половину з них випустили, а трьох на чолі з Тулайданом відправили зпочатку до Сиготу, а потім до Кошиць.

Розенкранца, після належного оплакання усім жидівством Мармарощини й цілого світу, так само належно поховали. Преса цілого світу писала про цю страшну подію. Прибула навіть якась голландська чи англійська місія, що збірала відомости, фотографувала гуцулів, робила донесення своїм владам.

Брат Розенкранца відразу відїхав до Будапешту й звідти підготовляв ґрунт для процесу. Його поїздка не обіцяла для увязнених нічого доброго. В той час мадярська столична преса, торкаючися подій на північному сході своєї держави, не раз вказувала на „необхідність безоглядного в корені підрізання бунтарського елементу серед русинів".

Один тільки незначний часопис осмілився писнути про „неймовірно жахливі відносини на „Верховині" про „ненормальні взаємовідносини між місцевим населенням і жидівством", про „самозрозумілий зріст відпорности населення", і т. д.

Але це був голос з провинції. Передові, поступові, соціялістичні та комуністичні органи, вбачали в тому лише „зріст небезпечних націоналістичних тенденцій серед населення, а разом з тим зріст антисемітизму. Подібні явища, в інтересі братського пролетаріяту всіх країн, необхідно поборювати в найрішучіший спосіб.

— То знаєте, — розважав Хомишин, сидячи над „гальбою" в коршмі. — То краще й не чути. То, — приплющував він свої маленькі впалі окулярики, — такий народ... О, то народ! Це вже повірте мені. — І при цьому запивав своє зауваження пивом. — Це знаєте, сусідо, — витираючи свої рижі вусиська картатою синьої барви хустиною, — доля нашого брата ніде нікого не обходить. Хай тут, скажу вам, сусідо, тисячу гуцулів передушить тиф, чи голод, хай отакий Розенкранц виссе з чоловіка останню кров, і кого то болить?

І Хомишин почухав праву щоку коло носа. Він бачить, що його фільософія знаходить пасивні співчуття в співрозмовників і гостей, злякався й нахилився, майже шепотом дихає в вухо сусідові: — а зачепи одного жида, ооо!... — і махнув рукою. — Це вам, знов нахилився до вуха, — такого ляменту нароблять, що бий тебе сила Божа. Чоловік краще плюне й відійде. Це вже повірте мені...

— Маєте рехт, сусіде, — пошепки відповідає співрозмовник і обидва міняють зміст розмови.

11.

Час набрякав подіями, що клали тривалі помітки на сторінки історії Гуцулії. Кольосальна по своєму розмірі та й артистичности революція обняла Европу. Гори наші, вбрані пошматованими лахами, опинилися безпорадними й у необмеженій своїй наївності намагалися малпувати сусідні країни. Дні проходили туго й обережно. Зливи й сердиті вітри швидко підштовхували зиму, а разом з нею і біду. Населення корчилося, стискалося, мов кулак, тиснулося до своїх одиноких захисників-гір і напнято чогось чекало.

(Дальше буде).

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

САВТ ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ.

Протестаційне віче.

Заходами української церковної громади в Савт Плейнфілд влаштовано протестаційне віче, в якім взяли участь всі наші місцеві організації, як і організації з поблизьких місцевостей. Отже це віче було спільним висловом цілої околиці.

Першим бесідником був ґен. Сікевич. Він представив положення в Европі, та виказував, що тільки важкою працею і посвятою можна добитись визволення українського народу. Бо тільки таким способом визволялись і інші народи.

Другий бесідник, о. І. Федина з Савт Плейнфілд, обговорив положення українського народу під Польщею, представивши цифрами і фактами, як Польща намагається знищити ввесь доробок українського народу, його школу і церкву. Це й є причиною, чому розвивається революційна акція на українських землях під Польщею. При кінці промови о. Федина прочитав резолюції з протестом проти польського гноблення, а зокрема проти воршавського суду над українськими молодими патріотами. Резолюції вислано до Вашинґтону, Ліґи Націй і Польщі. Громадяни Михайло Дубас і Микола Попадюк перевели збірку і зібрали $37.70. Розхід виносив $23, а $14.70 вислано до Обєднання з призначенням на інвалідів.

До президії віча входили громадяни: М. Дубас, Яків Резник і М. Попадюк.

Жертвували по $1: о. І. Федина, Н. Лісний, М. Дубас, Т. Присташ, І. Сіґера, І. Дацюк, Я. Резник, Я. Данилюк, П. Венґрин, Н. Татарин, Н. Пелехатий, М. Кульпак, Н. Покотило, І. Назар, І. Торбин, Яраліс Максим, П. Стрілець, Й. Ярема, Бунеті, П. Мілецик, М. Пелоя, пані Шарик, Роза Дубас, М. Попадюк, А. Кульчицький, Д. Василюк, Й. Ґурняк; Д. Семенюк 75 ц.; по 50 ц.: О. Будник, Д. Федина, П. Торбин, М. Перчишин, К. Прошовлайко, П. Буньо, Н. Шульц, М. Першин, В. Ярема, С. Дубей, Г. Приходко, М. Савчак; по 25 ц.: А. Загута, Н. Н. Решта дрібними.

НЮ БРІТЕН, КОНН.

Свято в память Батька Тараса.

Переглядаючи „Свободу", знайшов я оголошення, що в Ню Бритен відбудеться 22. березня „День Батька Тараса", получений з представленняме „Назар Стодоля" та „Вечерницями" Ніщинського. А що я любуюсь в таких виставах, тому зібрався і поїхав. Приходжу до церковної галі, а вона вже виповнена, хоч нема ще семої години, на яку заповіджено початок. От думаю собі, коби то по всіх наших громадах так було, тоді певно плилоб інакше і ціле наше життя.

Дівчатка в українських строях увихаються наче русалочки, а хлопці приготовляються за сценою до „Щедрівки". Являється місцевий парох і виголошує вступне слово, як теж подає у короткім рефераті дещо з творчости нашого Тараса. Підноситься куртина і розпочинається представлення „Назара Стодолі".

Випало воно досить добре. Чогось кращого годі вимагати від молоді, котра роджена в Америці. Але козацькі строї, жупани, шаблі, шапки, чоботи, то вже таки треба похвалити. Мало хто з нас, громадян, міг би похвалистися такими козацькими строями. Тут уже хтось мусів доложити своєї праці, щоб це все так гарно виглядало. А щодо „Вечерниць", то також випало незгірше за виїмком деяких слів, котрих наші роджені тут дівчата й хлопці не можуть добре наголошувати.

Після цього вийшли на сцену хористи. Усі в українських строях, наче живі ріжноманітні цвіти. Публика витає їх грімкими оплесками. Виходить диригент хору, п. Хоптяк, а приявні не щадять рук і витають його грімкими оплесками. Нараз затихло. А потім понеслась пісня, гарно, чудово. А коли в хорових піснях виспівувала сольові точки одна панна (на жаль, імя мені невідоме), то тут настала дійсна гробова тишина. Усі з захопленням слухали її ніжного чарівного голосу, котрий треба подивляти. Також і один молодець відспівав сольову пісню „Минають дні". До сольових пісень приґравав на пяні брат місцевого вчителя. На закінчення хор відспівав „Ще не вмерла".

Дуже прикро мені було розставатися з цим святом. Я хотів дальше слухати чарующої пісні.

Належиться щире признання п. Хоптякові, що доложив труду, щоб свято вийшло якнайкраще, а зокрема належиться подяка аматорам, а також о. Ялечкові за умілий провід.

П. Н.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО ПОТЕРПІЛИМ ВІД ПОВЕНІ.

Бронкс, Ню Йорк Сіті. Теодор Долішний $5.

Честер, Па. о. О. Мицик замісць святочних желань, $3.

КАСОВИЙ ЗВІТ ОБЄДНАННЯ

(За березень 1936).

I. Прихід:

З перенесення		$ 83.34
Прихід у березні 1936		3,403.16
Разом		$3,486.50

II. Розхід:

а) Висилка до краю:		
1) Визвольна боротьба	$1,000.00	
2) Рідна Школа	1,000.00	
3) На кошти політичних процесів, варшавського, львівського й інших	500.00	
4) Лемківщина	300.00	
5) Інваліди	100.00	
6) Сироти	100.00	
7) Письменники	60.00	
8) Політичні вязні	50.00	
9) Просвіта у Львові	25.00	
10) Школа ім. Шевченка у Львові	25.00	
11) Читальня в Грусятичах	13.00	
12) Кошти висилки і листів	19.10	$3,192.10
б) Кошти удержання канцелярії		25.00
в) Почтова скринка		4.00
Разом		$3,221.10

III. Зіставлення:

Прихід	$3,486.50
Розхід	3,221.10
Остається	$ 265.40

В осталій квоті є $182.41, присланих для допомоги потерпілим від повені.

Обєднання Укр. Орґанізацій в Америці.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорозька Січ, від. 234, подає до відома всім своїм членам, місцевим і позамісцевим, що квартальні збори, котрі мали відбутися в суботу, дня 10 квітня відложено на пятницю, дня 17-го квітня, в годині 7.30 ввечір, в Укр. Н. Домі 214-216 Фултон Стріт. Просимо всіх членів прийти на означений час, бо маємо важні справи до полагодження. Нових кандидатів, котрі хотілиб стати членами в Товаристві і У. Н. Союзі просимо прийти до згаданого Дому і зголоситись до Уряду, а радо приймемо. Пригадуємо батькам, котрі ще не вписали своїх дітей до Союза, хай це зроблять на зборах. — І. Ґенеґа, предс.; М. Ґенеґа, кас.; К. Пілат. секр.

ВЕСТБУРІ, Л. АЙ., Н. Й. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 267, повідомляє своїх членів, що місячні і квартаьні збори відбудуться в суботу, 11-го квітня де звичайно в год. 7.30 ввечір. Обовязком кождого члена є прийти на збори і вислухати справоздання урядників. Довгуючі члени повинні постаратись вирівнати свої залеглі вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Д. Кишенюк, предс.; Т. Агрест, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Відділ 204 повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу дня 11-го квітня о год. 8.15 в галі укр. православної громади 334 Іст 14 вул. На тих зборах мають явитися всі члени відділу, та вирівнати біжучі й залеглі членські вкладки, а також принести зі собою відголосовані бальоти в справі евентуального заснования при відділі запомогового товариства, або позичкової каси. — Близнак, секр.

ПАЛМЕРТОН, ПА. Бр. св. О. Николая від. 369, повідомляє всіх своїх місцевих і порамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в понеділок, 13-го квітня точно о годині 5.30 пополудні, тому, що маємо дуже важні справи до вирішення, просимо всіх членів прийти на збори і вирівнати свої довги і старайтеся платити що місяця, то вам буде лекше. Взиваємо наших членів, хто ще має діти то нехай запише до Союза і також старших принимаємо без вступного. — І.Березяк, предс.; О. Патер аас.; М. Куба, секр.

БОРНСАЙД, ШІКАҐО, ІЛЛ. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 176, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в понеділок, 13. квітня в годині 7-мій ввечір. Просимо всіх членів прийти на ці збори та привести своїх знайомих. Незабувайте вписати своїх дітей до У. Н. Союза. Пригадуємо всім членам, що розмет до Союза мусить бути висланий кождого 25-го в місяци, тому просимо, щоб всі члени платили точно свої вкладки на зборах, бо товариство має на це збори і за галю мусить платити. Просимо не бути байдужними, а приходити на збори. Останніх два місяці на зборах було мало членів, отже просимо на ці збори прийти всі як один. — Ст. Дячишин, рек. серк.

ШЕНАНДОА, ПА. Бр. св. Вoодимира, від. 98, повідомляє своїх членів, що збори мали відбутися 12-го квітня, але тому, що припадає Воскресення Христове відкладаємо збори на понеділоа 13-го квітня на 2-гу годину пополудні. Просимо всіх членів щоб прийшли на збори, маємо важні справи до полагодження. На тих зборах обговоримо справу допомоги потерпівшим від повені і зміну лікаря. — Н. Максимчук, предс.; І. Земба, кас.; І. Чорний секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Повідомляємо членів Бр. св. Василія, від. 339, що місячні збори відбудуться в суботу, дня 11-го квітня в годині 5-тій ввечір, в домі Укр. Громади під ч. 3322 Норт Лавренц вул. Просимо всіх членів прибути на означений час, бо маємо важні справи до полагодження. На тих зборах маємо вибрати Комітет для балю, котрий відбудеться по святах. Пригадуємо тим членам, котрі мають залеглий довг у відділі, щоби прийшли і пормозі вирівнали свої довги, бо коли того не зроблять будуть суспендовані. — І. Сорока, Мак., предс.; І. Сорока, Мих., кас.; О. Діорка, секр.

ТЮТЮН ТРЕБА ПЛЕКАТИ, ЩОБИ БУВ НАЙКРАЩИЙ.

Сигаретковий тютюн, подібно до певних інших продуктів, що їх сьогодні широко вживають, кращає з відповідним влежанням. Тютюн у його натуральному стані є грубий і сильний, хоч фактично, „влежаний" вирощувачем перед продажем, він не надається до вжитку без дальшого влежання.

Це є правдиве навіть відносно таких гарних тютюнів, що їх вживають у виробі сигареток Локі Страйк. Згідно з цим, тютюни для Локіс влежуються протягом періоду, що триває від півтора до трьох років. Протягом цього періоду влежування в тютюнах стаються ніжні, але безмірні зміни. Ці „природні" зміни виявляються в частковому „згладжуванню" первісних грубих якостей листка.

Але саме злежування не може принести усування вільних терпкостей, які формуються в листках, навіть тоді, коли тютюни влежуються при відповідних умовах, у відповідних періодах, приписаних для Локі Страйк.

Тому то виробники Локіс несуть ці поліпшення багато кроків дальше через процес усунення подражників до найдальшої точки щодо подібности з добрим смаком і характером тютюнів. Ті процеси випробування є вашою охороною проти подражнення, проти кашлю.

Більше того, у виробі Локіс вживається середніх листків тютюнової ростини, тому, що верхні листки, як показали хемічні аналізи, мають у собі алкалінові надвишки, які схильні давати грубий, алкаліновий смак, тоді, як долішні листки схильні до терпкости в димі.

Наскільки сигаретки Локі Страйк включають низку ґеніяльних основних поліпшень, існує переконання, що всі поліпшення, сполучені для продукції в Локіс вищої сигаретки, гатих цілком дозрілих тютюнів легке курення. (Огел.)

На повищім образку представлений Августус Дж. Філіпс, завідатель лінії Кюнард Гвайт Стар у Варшаві, Польща, що прибув сюди в справах польських і українських бізнесів.

Пан Філіпс перебував у Польщі поверх 15 років, говорить нашою мовою і познайомлений добре з усім тим, що відноситься до інтересів подорожування. Кождий з наших земляків, що буде у Варшаві і потребуватиме поради в справі подорожі до Злучених Держав на кораблях Кюнарда, або в інших емігрантських справах, може зайти до п. Філіпса, а він дасть йому безплатно всякі потрібні інформації.

Лінія Кюнард Гвайт Стар плянує велику прогульку до Польщі й України на одним з її найбільших пароплавів, „Беренгарія", що виїздить з Ню Йорку 2-го липня під проводом п. Чарлза Фрутона, котрий перевів уже багато прогульок на загальне вдоволення тих, що разом з ним подорожували. (Огол.)

КИТАЙСЬКІ КОНДУКТОРИ МІРЯЮТЬ ДІТЕЙ.

В усіх державах є розпорядок, що діти до означених літ не платять повного залізничого білета. Тому означено, скільки літ дитина не сміє мати, щоби могла їхати за зниженою оплатою. Китайці інакше уладилися. Вони вік дитини міряють на око, або спеціяльною мірою. Дитина не може бути вища від означеної висоти, без огляду на те, скільки їй літ, коли не платить повного білета.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

КОГОС, Н. Й.

На Рідну Школу.

З цьогорічної коляди в громаді призначено на Рідну Школу в старім краю $40 і суму цю вислано до краю через Обеднання.

—o—

ФИЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

На народні цілі.

Злучені українсько-американські органiзації приняли на річних зборах 1. березня постанову жертвувати з каси $40 та призначити ті гроші по $10 на інвалідів, Рідну Школу, політичних вязнів та музей у Празі. Жертву переслано через Обеднання.

Управа злуч. укр.-ам. орг.
М. Рибак, секр.

—o—

ЧЕСТЕР, ПА.

На Рідну Школу.

Дохід зі свята Шевченка в сумі $10 переслано через Обеднання на Рідну Школу.

БАТЬКІВСЬКА ЛЮБОВ.

Токійські часописи пишуть про подію, що викликала в Японії велике враження: До одної з японських ґімназій у Токіо прийшов кілька днів тому один старий, коло 60-літній добродій, і сів в останній лавці одної кляси. Учні були здивовані. Коли прийшов професор, господар кляси, добродій підійшов до нього і просив, щоб йому дозволили ходити на лекції замісць сина, який захворів і мусить довший час пролежати в ліжку. Справа опинилася в директора ґімназії. Цим 60-літнім „учнем" був емеритований японський ґенерал. „Не хочу — казав він директорові — щоб мій син тратив контакт зі школою через недугу. Тому я рішив бути на кожній лекції й переробити її опісля з сином удома. З трьох дітей лишився він мені один і моїм обовязком допомогти йому, щоб став добрим чоловіком і громадянином". Директор очевидно дозволив емеритованому ґенералові ходити на лекції і від того дня 60-літній батько що дня сидить між 12-літніми хлопцями й уважно слухає кожного слова професорів.

Велика ріжниця.

— Я вчора бачив вас з гарною дівчиною, а я все вважав вас старим ворогом жінок!

— То ви помиляєтеся! Я є лише ворогом старих жінок!

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА. ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

Франсуа Де Рів.

ІНДІЙСЬКИЙ ТАНОК

Було це після обіду, в якому взяли участь члени жюрі одної малярської вистави. Ми сиділи у вітальні, попивали мокку і ділились своїми враженнями. Альберт Берталь, славний маляр орієнтальних образів, почав нам оповідати таку одну історію:

Ви знаєте мій образ „Індійський любовний танок", що висить у моїй робітні. Я не продав би його за ніякі гроші. Десять літ тому, підчас свого побуту в Калькуті, я намалював його. З цим образом звязаний спомин найстрашніших хвилин мого життя.

Наняв я за містом домик у гарному садочку. У перших днях намалював я два краєвиди: схід сонця й індійську ніч. Скінчивши другий образ, пішов я на прохід по околиці. У померках не запримітив я, що ввійшов до чужого саду. В однім вікні побачив я світло.

Була це хатина тубильця. Стіни покриті сорокатим лахміттям, звірячими шкірами. В одному кутку стояв стіл із бляшаною лямпою. Нараз остовпів я: відчув на собі своєрідний індійський зір.

На землі лежав чудовий барвисттий килим, на якому мов статуя сидів індієць з дуже поважним поглядом. Посередині килиму стояла дівчина незвичайної краси. Світло лямпи падало на її розпущене волосся. Її очі всміхались спокусливо до мужчини, що тримав у руках якийсь музичний інструмент, граючи сумовиту, одноманітну, заморочену мельодію.

Усмішка дівчини змінилась. Вона почала повільним ритмічним рухом танець. Музичний супровід ставав щораз більше пристрасний. Дівчина блискавкою скинула з себе одяг, залишивши тільки серпанок, що йшов довкола її пояса.

Якби я був письменником, то описав би як слід привабу цієї жінки. Її очі й усміх підчас танцю мали дивну красу. А проте індієць із непохитним спокоєм своєї раси сидів на свому місці перебираючи пальцями по струнах. Ця сцена так мене захопила, що я рішив зробити з неї образ. Нараз побачив я старця, що наближався до дому. Він гадав спершу, що я злодій, але коли дістав від мене одну рупію, змінив свою думку.

Коли я йому сказав, чого хочу, він спитав переляканий:

— То ви хочете намалювати мою доньку?

За кілька рупій увів він мене до хати, де і познайомив з дівчиною та її нареченим. Розмовляв я з ними цілу годину; дівчина сиділа вся без волі. Я обіцяв цій парі кілька золотих монет і умова була готова. А всеж молодий мужчина дивився на мене дуже ворожо. Мені було дуже важко їм розяснити, що саме хочу змалювати; ще й нині дивуюся, що в мене було так багато терпцю. Дівчина не тільки згодилась на мою позицію, але немовби сама хотіла піддати мені її. В її серці інстинктово прокинулось вроджене кокетство, може й тому, що знала мою щедрість. За тиждень сама приходила до мене і добровільно танцювала передімною танок кохання.

Я думав тільки про свій образ і відкидав її жіночі хитрощі. Дівчина вважала мій холод мабуть за образу, бо коли я поставив перед нею одного дня холодну лімоняду, вона відсунула її.

— Чому не пєш? — спитав я здивований, бо знав, що вона любить такі ласощі.

— Діната не хоче нічого від саґіба.

Даремне розпитував я за причиною; вона не брала нічого. Але танцювала такcамо кокетливо, як раніше; може, тому, що я не додав їй двох рупій поза гонораром.

Більше не пропонував я їй нічого, тільки завзято малював. Та чим виразніше виступала дівчина на образі, тим більше змінявся її суджений на лиці. Його ненависть уже давно злагодили мої гроші; зрештою і так не дбав я дуже про те, що він відчуває для мене.

Одного дня Діната не прийшла до мене. По годині вислав я по неї свого слугу. Її не було дома. Я працював над образом сам, а потім пішов до міста до знайомих.

Додому вернувся я пізно ввечір. У моїй кімнаті світилась усю ніч лямпа. Так радили мені досвідчені люди. Заки клався я спати, перешукував завсіди всі кутки кімнати. Я не мав страху ніколи, довіряючи свому револьверові. Боявся я тільки індійських гадюк, що шукають у людських ліжках тепла. Я знав, що в такому випадку треба спокійно лежати і думати про це навіть у сні.

Коли я заснув, мав я враження, що саме така гадюка вилізла мені на груди. Я відчував її холод і як вона пестилась довкола мене. Я прокинувся облитий потом: на мені лежав холодний тягар. Мені здавалося, що я божевільний. Якесь щастя охоронило мене від смерти, бо в ліжку була справді гадюка.

„Як вона могла сюди дістатись?" — думав я. Нараз звернув я увагу на шелест на підлозі. Як би це був злодій чи злочинець, то я був тепер безборонний. У дзеркалі побачив я постать нареченого Дінати. Я заплющив очі, приготований на все...

Коли я ще раз прокинувся, сонце сильно світило у вікна. Я лежав непорушно і не вірив своїм очам. Гадюки в ліжку не було, але довкола мене було теж много годинника, одягу, черевиків. Я побіг до робітні. Мій образ був порізаний у трьох місцях ножем на три частини.

Поліція дала мені найкращих детективів, але я не знайти винуватця. Коли я відвідав Діната, вона сказала мені смілючись:

— Коли мій наречений утік і ти шукаєш його, то даремне робиш те, саґібе, бо не знайдеш його ніколи!

Так і сталось. Єдиною моєю потіхою було те, що я міг направити свій порізаний образ. Тепер уже розумієте, чому мені так тяжко булоб з ним розстатись.

Перекл. а. б.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

НОРТГЕМПТОН, ПА. Тов. Укр Січових Стрільців, від. 44, повідомляє своїх членів, що збори, котрі мали відбутися в другу неділю в місяци, не відбудуться з причини Великодних Свят. Але напоминаємо всіх членів, щоб по святах принесли свої вкладки до відділового секретаря, ич інших урядників, а особливо ті члени, аотрі забагато довгують і вже тепер роблять, щоби платили свої місячні вкладки, а також сплачували давніші довги, бо інакше будуть наражені на суспендовання. — В. Шипка, предс.; А. Бодник, кас.; Л. Демчук, секр.

АВОКА, ПА. Бр. св. І. Хрестителя, від. 326, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, дня 11-го квітня в годині 7-мій ввечір. в гали Тураа. Просимо всіх членів прийти. Також контрольори здадуть справоздання за три місяці. — В. Лісний, предс.; О. Лесик, кас.; Н. Колодій секр.

ТАРЗАН І ОГНЕННІ БОГИ. (138)

Як тільки Назір очуняв зі свого страху, він описав Ґаретові битву, в котрій згинув увесь його відділ у бою з дивними вояками Тарзана. „Їх було певно понад двісті, а нас лише двацять", він брехав. „Вони билися не як люди, але як чорти!"

Як Ґарето слухав оповідання араба, на його лиці заграла злобна усмішка. В його думці почав поволі виринати плян, при помочі котрого він думав змести Тарзана й усіх його союзників з лиця землі...

...Як Тарзан побачив, що вихід з кратеру замкнений ворогами, він вернувся назад та поміг Арбелі й Томієві спуститися з дерева, на котрім він їх сховав. Разом вони пішли назад до табору канаанітів. Тарзана принято з окликом радости.

„Слава Іскандрові, побідникові!" — кричали канааніти. Але Тарзан не був щасливий. Правда, його вояки побили бандитів у першім бою. Одначе він знав, що війна тільки почалася та що Борис Ґарето все ще мав перевагу.